

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ,
ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

Інна Давидченко

Історія зарубіжної літератури ХХ ст.

**Методичні настанови до виконання
самостійної роботи для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня**

Харків
2021

УДК 378.016 : 821 (091) (072)

Укладач:

Давидченко І. Д., кандидат педагогічних наук, викладач кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання.

Рецензенти:

Крехно Т. І., кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Головко В. В., учитель зарубіжної літератури Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ гупенів №143 Харківської міської ради Харківської області

З 34 Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : метод. настанови до виконання самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня / І. Давидченко. Харків ФОП Філімянов С. Ф. 2021. 72 с.

У методичних настановах до виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня, компактно репрезентовано основні теми освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури ХХ ст.».

Запропоновано структуру курсу, теми для самостійних робіт, літературу для обов'язкового прочитання, критерії оцінювання, рекомендації до написання та оформлення творчих робіт. Окрім плану та літератури для самостійного вивчення тем здобувачам вищої освіти пропонується інформація, яка дасть змогу підготуватися до модульного контролю та глибше засвоїти особливості літературного процесу ХХ ст.

Методичні настанови розраховані на здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми Українська мова та література.

Рекомендовано кафедрою української лінгвістики, літератури та методики навчання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. (Протокол № 9 від 08.04.2021).

Рекомендовано науково-методичною радою Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. (Протокол № 5 від 18.05.2021).

УДК 378.016 : 821 (091) (072)

© ХГПА, 2021 рік

© Давидченко І. Д., 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. Загальні положення організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня	5
2. Матеріали та настанови до виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти	7
2.1. <i>Настанови до виконання самостійної роботи</i>	7
2.2. <i>Питання та відповіді щодо самостійної роботи</i>	11
2.3. <i>Питання для самоконтролю</i>	14
2.4. <i>Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з усіх частин та модулів</i>	19
2.5. <i>Теми для самостійної роботи</i>	23
3. Матеріали та настанови до написання творчих робіт	33
3.1. <i>Настанови до написання творчих робіт</i>	33
3.2. <i>Вимоги до оформлення творчих робіт</i>	35
3.3. <i>Теми творчих робіт</i>	35
3.4. <i>Теми для написання творів</i>	40
ПІСЛЯМОВА	42
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	43
ДОДАТКИ	56

ПЕРЕДМОВА

Орієнтація методичних настанов максимально спрямована на самостійну й індивідуальну роботу здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, зокрема на опрацювання ними усіх тем відповідно до тематичного плану робочої навчальної програми.

Запропоновано теми самостійних робіт, до яких подано теми, опорні знання, форма контролю, літературу, методичні настанови до самостійного вивчення матеріали, до написання творчих робіт, завдання для самостійної роботи студентів з усіх частин та модулів. Усе це активізує здобувачів вищої освіти в освітньому процесі, учить їх працювати самостійно.

Пропоновані завдання з курсу «Історія зарубіжної літератури» мають на меті перевірку тих теоретичних знань і практичних навичок, що здобувачі вищої освіти мали отримати в результаті самостійного вивчення програми запропонованого курсу.

Пропоновані завдання для самостійної роботи покликані допомогти здобувачам вищої освіти освітньої програми Українська мова та література першого (бакалаврського) рівня навчитися самостійно опрацьовувати науково-методичні джерела, характеризувати напрями літературного процесу ХХ століття, формувати цілісне уявлення про національні літератури світу, розкрити специфіку естетичних систем окресленої доби.

Методичні настанови розраховані на здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми Українська мова та література, викладачів.

1. Загальні положення організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради та її структурних підрозділах самостійна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу у закладі вищої освіти, під час якої заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури», визначається навчальним планом і становить не менше 30% загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретного освітнього компонента, його місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми.

Зміст самостійної роботи над конкретним освітнім компонентом визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача. Самостійна робота може включати: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовку до виступу на семінарських заняттях та до практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед підсумковим контролем; опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; переклад іноземних джерел встановленої тематики тощо.

Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти повинне передбачати засоби самоконтролю (тести, пакети контрольних завдань, питання та завдання для самоконтролю).

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури ХХ ст.» – підручниками, навчальними і методичними посібниками, конспектами лекцій викладача, списками наукової та фахової монографічної і періодичної літератури, методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, сучасними інноваційними технологіями тощо.

Уміння систематично самостійно працювати складають міцну основу успіхів у самовдосконаленні майбутніх фахівців. При сучасних темпах накопичення нових професійних даних особливої цінності набувають такі риси особистості як активність, ініціативність, самостійність тощо.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від занять. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з конкретного освітнього компонента може виконуватися у бібліотеці, читальному залі, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, дома. Навчальний матеріал, передбачений планом самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд із матеріалом навчальних занять, що опрацьовувався під час їх проведення.

Орієнтовний перелік форм самостійної роботи, які передбачені при опрацюванні методичних настанов: вивчення основної і додаткової літератури, самостійний пошук матеріалу з певної теми (за періодичною та додатковою літературою, міжнародними комунікативними мережами Internet тощо); вивчення методичних рекомендацій, робота з конспектом лекцій, самостійне вивчення навчального матеріалу, заповнення порівняльних таблиць, вирішення ситуаційних завдань, відповіді на запитання для самоконтролю, тестові завдання, підготовка рефератів, опрацювання життєвого та творчого шляху, цікавих фактів життя письменників тощо.

2. **Матеріали та настанови до виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти**

2.1. *Настанови до виконання самостійної роботи*

Для забезпечення активної самостійної роботи при вивченні курсу історії зарубіжної літератури необхідно кожному здобувачеві вищої освіти усвідомити важливість опанування ефективними методами та прийомами опрацювання різноманітних інформаційних джерел – спочатку навчального матеріалу, а згодом наукових і літературно-критичних статей як запоруки подальшої успішності професійної діяльності.

На першому і другому курсах формуються навички працювати з першоджерелами, добирати необхідний фактичний та цитатний матеріал з метою його подальшого використання у процесі аудиторних занять та позааудиторних пошуково-аналітичних досліджень, робити ідейно-художній аналіз творів різних жанрів, порівнювати художні стилі окремих письменників, оригінальні тексти з їх україномовними перекладами. На старших курсах розширюється спектр інтерпретації літературних творів, застосовуються різні моделі їх аналізу та порівняння із залученням наукових та літературно-критичних інформаційних джерел, підготовки власних творчих робіт та проектів, перекладів оригінальних текстів на українську мову тощо.

Самостійна робота при вивченні історії зарубіжної літератури складається з трьох взаємопов'язаних форм:

- ✓ аудиторна самостійна робота;
- ✓ позааудиторна пошуково-аналітична робота;
- ✓ самостійна літературна творчість і наукова діяльність.

При вивченні освітнього компонента історії зарубіжної літератури набуло поширення проведення семінарів-практикумів, колоквиумів,

аудиторних занять дискусійного характеру. Позааудиторна самостійна робота студентів виконується за завданнями викладача, які мають різний характер і потребують від студентів систематичної роботи над опануванням усім комплексом знань, вмінь і навичок, потрібних для забезпечення належного рівня літературної освіти. Підвищенню її ефективності сприятимуть індивідуалізовані та різноманітні творчі, пошуково-аналітичні й дослідницькі завдання, звіти на семінарських заняттях про опрацювання потрібного теоретичного матеріалу і складання його конспекту у зошитах, а також урізноманітнення форм і видів контролю самостійної навчальної діяльності студентів, оцінювання їх виступів на практичних заняттях, підготовлених доповідей, рефератів і проєктів, курсових робіт з дослідженнями специфіки літературних напрямків і течій, проблематики та поетики визначних творів світового словесного мистецтва. Студенти, схильні до аналітичної та творчої роботи, залучаються до участі у наукових семінарах та конференціях, спеціальних літературних конкурсах і презентують там свої наукові доповіді і творчі роботи.

До основних завдань вивчення курсу історії зарубіжної літератури належать опанування прийомами різних видів літературно-критичного аналізу художніх творів, реферування науково-критичної літератури, формування креативного мислення та навичок власної літературної творчості у межах програмних проблем і питань. Багато уваги приділяється ознайомленню з творчими здобутками визначних майстрів художнього слова, вдумливому прочитанню та інтерпретації їх творів. Отже, забезпечення належного рівня літературної освіти неможливе без опори на тексти художніх творів, що зумовлює специфіку організації самостійної роботи при вивченні курсу історії зарубіжної літератури, яка розпочинається з визначення списку художніх текстів для обов'язкового прочитання і завдань щодо їх осмислення та аналізу.

При застосуванні кредитно-модульної технології навчання програмний матеріал кожного семестру поділено на змістові модулі, у кожному з яких визначено: теми для розгляду та обговорення; ключові терміни та поняття; літературні твори для аналізу, різні аспекти яких виносяться на семінарські заняття. Семінарські заняття з літератури мають свою специфіку і найчастіше проводяться у формі практикумів, дискусій, колоквиумів тощо.

Завдання для самостійної роботи визначено таким чином, щоб вони сприяли формуванню навчальних, практичних і професійних вмінь здобувачів вищої освіти та слугували поглибленню їх теоретичних знань і розвитку практичних навичок.

Завдання пропонуються для кожного модуля усіх розділів, на які поділено курс історії зарубіжної літератури. Роботу слід починати з прочитання конспекту оглядової лекції, зазначених розділів у навчальних посібниках та підручниках, текстів художніх творів.

Самостійна робота складається не тільки з прочитання літературних творів, а й з опрацювання відповідного теоретичного матеріалу, що фіксується у вигляді конспектів, добору цитат, нотаток з літературно-критичних статей у зошиті, в якому мають бути складені:

- ✓ літературознавчий глосарій (тлумачення ключових термінів і понять);
- ✓ плани і тези виступів на семінарах;
- ✓ тексти доповідей на колоквиумах;
- ✓ творчі портрети письменників певного періоду, що розглядаються у даному модулі;
- ✓ письмові відповіді на завдання щодо інтерпретації літературних творів;
- ✓ конспекти літературно-критичних статей або окремі нотатки з них;

- ✓ творчі роботи згідно із запропонованою тематикою або за власним вибором.

Ведення зошитів перевіряється викладачем та оцінюється.

Отже, у зошиті до кожного модуля необхідно навести тлумачення ключових термінів і понять – скласти літературознавчий глосарій, користуючись відповідними довідниками та словниками. Далі, згідно із завданнями, потрібно скласти конспект теоретичного матеріалу, опорно-логічну, структурну або узагальнюючу таблицю, підготувати доповідь на означену тему або аналіз художнього твору чи повідомлення з певного питання для виступу на семінарі.

Конспекти літературнокритичних статей пропонується складати тезово, добирати з них цитати щодо оцінки та тлумачення певних літературних явищ, художнього стилю письменників, проблематики та поетики їх творів тощо. Під час аудиторних занять постійно актуалізуються та й поглиблюються знання та вміння студентів щодо розуміння образної природи художньої літератури і критеріїв визначення використаних у творах різних жанрів основних елементів їх будови, порушених проблем, специфіки засобів мовної виразності. У полі зору при аналізі художніх текстів стають такі поняття, як сюжет і композиція твору, їх елементи і система персонажів, принципи їх типізації та індивідуалізації; зміст твору, його тема, ідея, проблематика, конфлікт і колізії, підтекст, лейтмотив; стиль і мова твору, тропи та їх види (алегорія, метафора, гіпербола тощо); елементи віршування, їх функції (ритм, стопа, рима, строфа тощо).

Серед завдань для самостійної роботи певне місце відводиться складанню схем, структурно-логічних та узагальнюючих таблиць як підсумку аналітичної та дослідницької роботи з теоретичним матеріалом або з художнім текстом.

2.2. Питання та відповіді щодо самостійної роботи

- **Яка роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу?**

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

- **Яку частину загального обсягу навчального часу студента може становити самостійна робота?**

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується навчальним планом (робочим навчальним планом) і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

- **Які особливості визначення співвідношення обсягів аудиторного часу і самостійної роботи студента з відповідних навчальних дисциплін?**

Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в освітньому процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

- **Чим визначається зміст самостійної роботи студента над конкретною навчальною дисципліною?**

Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

- **Якими навчально-методичними засобами забезпечується самостійна робота студентів?**

Самостійна робота студентів забезпечується усіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної

дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою тощо. Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань тощо).

- **Де може виконуватися самостійна робота студента?**

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах і лабораторіях, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

- **Яка роль викладача в організації самостійної роботи студента?**

Викладач визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

- **Чи можлива самостійна робота студента за участю викладача або іншого фахівця вищого закладу освіти? Якщо можлива, то за яких обставин?**

Така співпраця можлива, а іноді й необхідна, зокрема, при організації самостійної роботи студентів з використанням унікального обладнання та устаткування, складних систем доступу до інформації (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування) тощо.

- **Які обов'язки закладу вищої освіти щодо організації самостійної роботи студента, її методичного забезпечення?**

Заклад вищої освіти повинен створити студенту всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної праці, а також надавати йому потрібні

для цього методичні засоби (навчальну літературу, лабораторне обладнання й устаткування, електронно-обчислювальну техніку тощо).

Щоб самостійна робота була ефективною, студент має глибоко усвідомити її необхідність, мету й подальшу корисність для себе.

Обов'язкові умови успішного виконання самостійної роботи: точне і конкретне визначення завдання, його вмотивованість, наявність і знання студентом методики виконання, терміни, форми і види контролю, надання консультативної допомоги з боку викладача.

Матеріали для самостійної роботи, його обсяги добирає викладач, він же визначає графіки, терміни виконання, форми контролю. Розробляє систему завдань, теми рефератів, курсових, кваліфікаційних, дипломних робіт, методичні рекомендації та інструкції, списки обов'язкової і додаткової літератури.

Щоб завдання для самостійної роботи можна було виконати, треба, аби вони відповідали умовам, а саме: були доступними і зрозумілими для студента, містили елементи новизни, давали змогу корегувати і контролювати їх виконання.

Самостійна робота при вивченні зарубіжної літератури складається з трьох взаємопов'язаних форм:

- аудиторна самостійна робота;
- позааудиторна пошуково-аналітична робота;
- самостійна літературна творчість і наукова діяльність.

2.3. Питання для самоконтролю

1. У літературознавчий словник записати визначення: модернізм, символізм, акмеїзм, імпресіонізм, авангардизм, сюрреалізм, реалізм, постмодернізм, «Потік свідомості», «Масова література», «Магічний реалізм», «Новий роман» («антироман»).
2. Виділіть особливості розвитку французької літератури ХХ століття.
3. Визначте риси творчого методу Екзюпері.
4. Продумайте, як поєдналося життя письменника А. де Сент-Екзюпері з його творчістю?
5. Простежте етапи творчого становлення А. де Сент-Екзюпері.
6. У чому полягала своєрідність екзистенціалізму?
7. Хто став теоретиком екзистенціалізму в літературі?
8. Які проблеми порушив у своїй творчості А. Камю?
9. У чому полягають особливості творчого методу А. Камю?
- 10.Що стало метою творчості М. Пруста?
- 11.Чому романи письменника М. Пруста назвали «романами потоку свідомості»? У чому полягала їх своєрідність?
- 12.Які ознаки прозових творів вказували на своєрідність авторського стилю (М. Пруст)?
- 13.У чому полягає актуальність драми Б. Брехта «Матінка Кураж»?
- 14.У чому полягають особливості реформи театру Б. Брехта?
- 15.За який твір і коли Б. Брехта було позбавлено німецького громадянства?

16. Коли виникло поняття «втрачене покоління», що покладено в його основу?
17. Хто із письменників німецької літератури належав до «втраченого покоління»?
18. Завдяки якому твору Ремарк здобув популярність і визнання?
19. Яких проблем торкався творчість Г. Белль?
20. Що поєднало німецьких письменників Ремарка і Белля і у чому їх розбіжності?
21. У чому полягала складність творчості Т. Манна?
22. У яких жанрах працював Т. Манна, наведіть приклади відповідних творів?
23. Поясніть назву новели «Маріо і чарівник». Що стало основою для її написання?
24. Чи залишилася актуальною творчість німецького письменника Томаса Манна і сьогодні?
25. Чому особливе місце в естетиці та світосприйнятті Рільке відведено речам?
26. Що пов'язало Рільке, як людину і як поета, з Україною?
27. У чому полягали особливості творчості П. Целана?
28. Визначте провідні мотиви вірша «Фуга смерті», простежте за їх розвитком і взаємодією.
29. Які чинники вплинули на формування свідомості та творчого методу Ф. Кафки?
30. Які автобіографічні моменти наявні у новелі «Перевтілення»?
31. Визначте ознаки естетизму О. Уальда?

32. Охарактеризуйте тему мистецтва і митця у романі «Портрет Доріана Грея».
33. Порівняйте театр Б. Шоу з театром Б. Брехта.
34. Виділіть риси автобіографізму у психологічному есе Джеймса Джойса «Джакомо Джойс»
35. Де відбуваються події твору «Скотоферма»?
36. У чому суть Анімалізму? Назвіть ці принципи. (Алегорична казка «Скотоферма».)
37. Яка роль Т. Еліота у розвитку модерністської поезії?
38. Які твори Т. Еліота вам відомі?
39. У чому новаторство поета?
40. Які умови формували світогляд В. Голдінга?
41. Які ознаки відрізняли творчість Голдінга від творчості інших письменників ХХ століття?
42. Яка основна тема роману «Володар мух»?
43. Які образи-символи зустрічаються у творі? Що вони означають?
44. Назвіть історико-літературні передумови розвитку норвезької літератури.
45. Що нового в розвиток драматургії ХХ століття вніс Г. Ібсен? Чим його драматургія відрізнялася від драматургії Б. Брехта, Б. Шоу, А. Чехова?
46. У чому, на думку Б. Шоу, міститься головна особливість «нової драми» І. Ібсена?
47. Назвіть п'єси драматурга. Яка головна проблема була покладена в їх основу?

48. Поясніть походження псевдоніма Гамсуна?
49. Чому за своє життя письменник Кнут Гамсун змушений був перепробувати безліч професій?
50. За який твір Кнут Гамсун був удостоєний Нобелівської премії?
51. Чому свій роман «Пан» Гамсун назвав ім'ям давньогрецького божества? Як ця назва пов'язана з головним героєм? Яка основна тема, ідея та проблематика роману "Пан"?
52. Що спільного між романом К Гамсуна та повістю М. Коцюбинського «Тіні забутих предків»?
53. У чому полягає новаторство Кнута Гамсуна? Чому його назвали «співцем кохання»?
54. Охарактеризуйте американську літературу ХХ століття.
55. Символіка імен персонажів повісті «Над прірвою у житті» Джерома Девіда Селінджера
56. Як ви вважаєте, кого Хемінгуей узагальнює в образі старого, а кого в образі хлопця? (повість-притча «Старий і море»)
57. Що служило причиною звернення О. Генрі до літератури?
58. У чому полягала своєрідність новелістики О' Генрі порівняно з іншими представниками цього жанру в літературі ХХ століття?
59. Яка новела О. Генрі була особливо актуальною перед Різдомом?
60. Чому тема «американської трагедії» зайняла провідне місце у творчій спадщині Т. Драйзера?
61. Як саме біографія письменника була відображена у його творчості?
62. У чому полягало відмінність двох головних героїнь першого та другого романів американського прозаїка?

63. Чи потребує людство дива? (Роздуми над оповіданням «Стариган з крилами» Г.Гарсія Маркеса).
64. Дивний ангел у дивному світі (проблема зіткнення надприродного з людським в оповіданні «Стариган з крилами» Г.Гарсія Маркеса).
65. Відображення національної етики та естетики в романі «Тисячі журавлів». Гармонія людини і природи. Особливості композиції.
66. На відміну від критиків, котрі називали п'єси Е.Йонеско «драмами абсурду», сам автор визначав їх як «драми здивування». Чи існує зв'язок між цими визначеннями? Який саме?
67. Е. Йонеско та С. Беккет, котрі започаткували на французькій сцені «драма абсурду», за походженнями не були французами. Як цей чинник міг вплинути на «естетику абсурду» в інших п'єсах?
68. На відміну від критиків, котрі називали п'єси Е.Йонеско «драмами абсурду», сам автор визначав їх як «драми здивування». Чи існує зв'язок між цими визначеннями? Який саме?
69. У чому заключається тріумф і поразка Гренуя.
70. «Хто володіє запахами, той володіє серцями людей». (Проблематика роману «Запахи» П.Зюскінда).

2.4. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Модерністські зрушення у французькій літературі XX століття

1. Підготувати реферат на тему: «Національні літератури в гуманітарному контексті світу».
2. У літературознавчий словник записати визначення: *модернізм, символізм, акмеїзм, імпресіонізм, авангардизм, сюрреалізм, реалізм, постмодернізм, «Потік свідомості», «Масова література», «Магічний реалізм», «Новий роман» («антироман»)*.
3. Розкрити сутність алегоричних образів жителів астероїдів за допомогою схеми «Подорож Маленького принца».

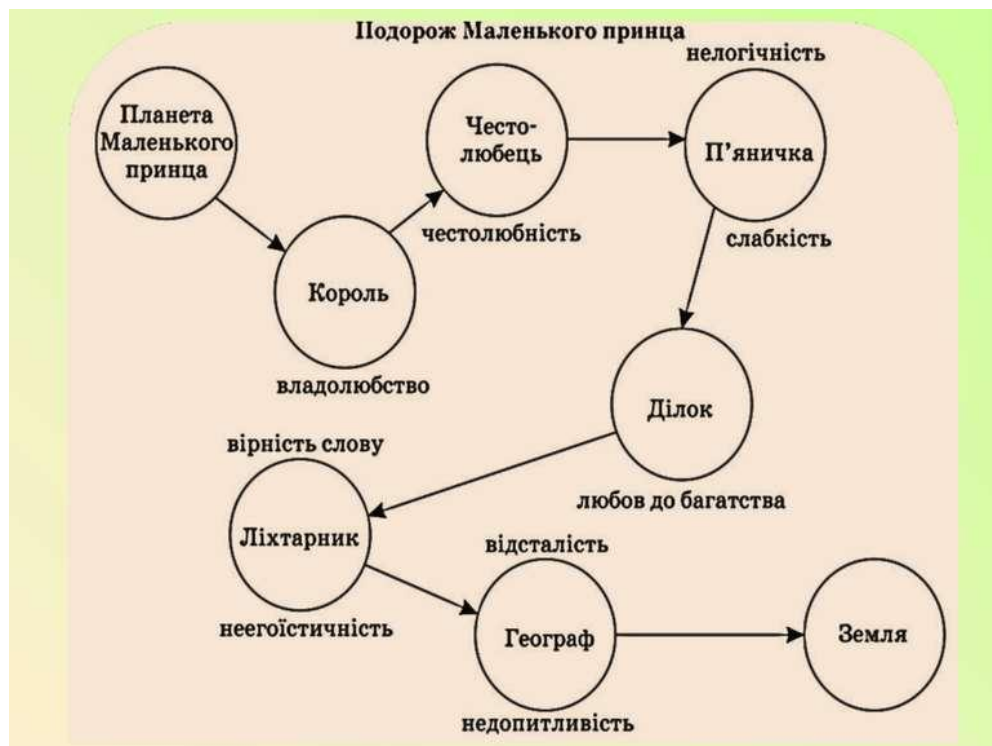

Рис. 1. Подорож Маленького принца

4. Виділіть особливості розвитку французької літератури XX століття.
5. Визначте риси творчого методу Екзюпері.

6. Продумайте, як поєдналося життя Екзюпері з його творчістю?
7. Простежте етапи творчого становлення А. де Сент-Екзюпері.
8. Обґрунтуйте образи казки-притчі «Маленький принц».
9. Особливості творчого методу Альбера Камю.
10. Визначити художні засоби, якими користується Альбер Камю.
11. Поняття «екзистенціалізм» записати у літературознавчий словник.
12. Які ознаки прозових творів Марселя Пруста вказували на своєрідність авторського стилю?
13. Поняття «модернізм» записати у літературознавчий словник.
14. Проаналізувати роман «У пошуках втраченого покоління».

Змістовий модуль 2. Своєрідність світобачення і його художнє вираження у німецькій літературі ХХ століття

1. Охарактеризуйте передумови розвитку, сутність реформи драми та основні принципи «епічного театру» Б. Брехта.
2. Обґрунтуйте особливості реформи театру Б. Брехта?
3. Загальна характеристика німецької літератури.
4. Хто із письменників німецької літератури належав до «втраченого покоління»?
5. Поняття «втрачене покоління» записати у літературознавчий словник.
6. Поняття «алегорія, паралелізм» записати у літературознавчий словник.
7. Модерністське зображення трагедії Голокосту.
8. Вивчити напам'ять один із віршів Р.-М.Рільке, П. Целана. Обґрунтуйте свій вибір.
9. Визначте провідні мотиви вірша «Фуга смерті», простежте за їх розвитком і взаємодією.
10. Проаналізуйте зображення трагедії відчуження особистості у новелі «Перевтілення».

Змістовий модуль 3. Філософсько-естетичні та морально-етичні проблеми англійської літератури XX ст.

1. Визначте ознаки естетизму О. Уальда.
2. Визначити жанрову своєрідність роману «Портрет Доріана Грея».
3. Охарактеризуйте тему мистецтва і митця у романі «Портрет Доріана Грея».
4. Порівняйте театр Б. Шоу з театром Б. Брехта.
5. Зробити цілісний ідейно-художній аналіз твору «Пігмаліон».
6. Підготувати характеристики образів драми-дискусії "Пігмаліон".
7. Написати своє продовження п'єси «Пігмаліон».
8. Загальна характеристика творчості У. Голдінга.
9. Модернізм, його художнє вираження у поезії.
10. Виділіть риси автобіографізму у психологічному есе Джеймса Джойса «Джакомо Джойс»
11. Довести, що психологічне есе "Джакомо Джойс" має автобіографічний характер.
12. Поняття «потік свідомості» записати у літературознавчий словник
13. Загальна характеристика творчості У. Голдінга.
14. Новітня англійська література. Вивчити на вибір один із віршів Т. Еліота, В. Голдінга. Обґрунтуйте свій вибір.
15. Які ознаки відрізняли творчість Голдінга від творчості інших письменників XX століття?
16. Яка основна тема роману «Володар мух»?

Змістовий модуль 4. Норвезька та американська література XX століття. Особливості їх поетики і стилю

1. Особливості розвитку літератури США (Г. Лонгфелло, О. Генрі, Т. Драйзер).

2. Поетичний переказ індіанських міфів у поемі Лонгфелло «Пісня про Гайавату».
3. Поняття «критичний реалізм» записати у літературознавчий словник.
4. Загальна характеристика американської літератури ХХ століття.
5. Особливості творчого методу письменника Г. Г. Маркес.
6. Характеристика образів повість "Над прірвою у житті".
7. Культурно-історична своєрідність Японії.
8. Релігійно-філософська основа та риси національної естетики.
9. Розвиток культури Японії.

***Змістовий модуль 5. Постмодернізм – його теоретичні засади
і літературна практика***

1. Модерністські та неоавангардистські тенденції драматургії ХХ ст.
2. Поняття «модернізм» та «неоавангардизм» записати у літературознавчий словник.
3. Художні відкриття «драми-параболи» (М.Фріш, Ф.Дюрренматт та ін.) та «театру абсурду» (Е.Йонеско, С.Беккет та ін.). Європейська драматургія 50 – 60-х років ХХ ст.
4. Е.Йонеско та С.Беккет, котрі започаткували на французькій сцені "драма абсурду", за походженнями не були французами. Як цей чинник міг вплинути на "естетику абсурду" в інших п'єсах.
5. «Театр абсурду», своєрідність, представники у драматургії.
6. Основні риси, тематика та проблематика роману-антиутопії.
7. Загальний огляд романів Є. Замятіна «Ми», , О. Хакслі "Чудовий новий світ», Дж. Оруелла «1984".
8. Поняття «постмодернізм» записати у літературознавчий словник
9. Найяскравіші представники постмодерністської прози.
10. Філософська проблематика роману «Парфумер».

2.5. Теми для самостійної роботи

№ п/д	Теми для самостійного вивчення	К-сть годин	Опорні знання	Вид навчальних занять	Знання і навички, якими необхідно володіти	Форма контролю	Література
1.	Французька література. Антуан де Сент-Екзюпері – письменник, льотчик, філософ. Жанрова своєрідність казки-притчі «Маленький принц»	2	Філософський роман, композиція твору, проблематика	Написання конспекту. Образи казки-притчі	Аналізувати твір в єдності його змісту і форми	Усне опитування	Гроденко Л. М. Система уроків за казкою-притчею А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц». Зарубіжна література, 2004. №3. Давиденко Г. И., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018 – 488 с. Українець Л. Як говорити Маленький принц: Вивчення повісті-казки в українських перекладах. ВЛТК. 2001. №5. С. 50 – 52.
2.	Екзистенціалізм у французькій літературі. Альбер Камю. Проблема вибору і її гуманістичне вирішення, тема перестороги в романі А. Камю «Чума»	2	Поняття «екзистенціалізм», його риси у повісті А. Камю	Написання конспекту	Визначити художні засоби, якими користується автор Поняття «екзистенціалізм» записати у літературознавчий словник	Співбесіда	Давиденко Г. И., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с. Давилченко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с. Журнал Зарубіжна література. 1998. №4. С. 17 – 20; 2001. №5. С. 23 – 54.

3.	Модерністська проза початку XX століття. Творчий метод письменника Марселя Пруста. «У пошуках втраченого часу»	2	Модерністська проза початку XX століття. Поняття «модернізм». Творчий метод письменника М. Пруста	Написання конспекту	Проаналізувати роман «У пошуках втраченого покоління». Поняття «модернізм» записати у літературознавчий словник	Усне опитування, конспект	Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018 – 488 с. Давиденко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с. М. Пруст. Роман «У пошуках втраченого часу»
	Разом за змістовим модулем I	6					
1.	Загальна характеристика німецької літератури. Тема війни в німецькій літературі XX ст. Поняття «втрачене покоління» Тема «втраченого покоління» у романі Е.-М. Ремарка «Три товариші». Своєрідність композиції та символіка оповідання Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш до Сла...».	2	Тема «втраченого покоління», проблематика роману; своєрідність композиції та символіка оповідання «Подорожній, коли ти прийдеш до Сла...».	Написання конспекту; твору на одну із запропонованих тем	Проаналізувати характер оповіді у романі, в оповіданні, визначити антивоєнні мотиви Поняття «втрачене покоління» записати у літературознавчий словник	Усне опитування, твір	Ворончук Л. Е. Е.-М. Ремарк. Відображення життя рідного народу першої половини XX ст. Все для вчителя. 2004. №4, 5. С. 10 Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с. Давиденко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с.

2.	Філософське підґрунтя творчості Томаса Манна. Філософський зміст «великих романів» Т. Манна: «Смерть у Венеції», «Маріо і чарівник».	2	Алегорія, паралелізм	Написання конспекту	Вивчення теми і розробка конспекту Поняття «алегорія, паралелізм» записати у літературознавчий словник	Перевірка конспектів	Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с. Давиденко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с.
3.	Австрійська література XX ст. Р. М. Рільке, П. Целан. Райнер Марія Рільке (1875-1926). Життєвий і творчий шлях. Рільке і Україна. Провідні мотиви лірики в творі «Орфей. Еврідіка. Гермес». П. Целан. Українське коріння поета. «Фуга смерті». Модерністське зображення трагедії Голокосту.	2	Авторський стиль, мова поетичного твору П. Целана «Фуга смерті». Жанрова своєрідність поезії, переклади, із порівняння. Модерністське зображення трагедії Голокосту. Провідні мотиви лірики в творах Рільке	Самостійне вивчення теми. Вивчення віршів напам'ять	Роботи цілісний ідейно-художній аналіз лірики	Усне опитування	Поетичні твори Р. М. Рільке, П. Целана

4.	<p>Австрійська література XX ст. Ф. Кафка (1883-1924). Життєвий і творчий шлях письменника. Новела «Перевтілення». Зображення трагедії відчуження особистості. Філософська проблема твору. Викриття абсурдності світового буття. Особливості композиції. Сенс центральної метафори. Символічність твору.</p>	2	<p>Жанр філософського роману, його витоки, своєрідність романів Ф. Кафки, мотиви песимізму</p>	Самостійне вивчення теми	<p>Зображення трагедії відчуження особистості. Філософська проблема твору «Перевтілення». Викриття абсурдності світового буття. Особливості композиції.</p>	Усне опитування	<p>Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018 – 488 с. Ф. Кафка. Перевтілення</p>
	Разом за змістовим модулем 2	8					
1.	<p>Англійська література. Драма Гурґія Б. Шоу – новий етап у розвитку англійської літератури XX століття. Драма «Пігмаліон». Оскар Уайльд – славетний письменник і теоретик англійського естетизму. «Портрет Доріана Грея» – пам'ятка декадентської доби.</p>	2	<p>Поняття «драма-дискусія», її жанрова своєрідності. Особливості композиції їхньої побудови драматичних творів англійського драматурга. Ідейний зміст, філософія, її значення та роль у творі «Портрет Доріана Грея»</p>	<p>Написання рефератів, продовження п'єси «Пігмаліон». Робота з текстами та критичними статтями</p>	<p>Визначити жанрову своєрідність твору Робити цілісний ідейно-художній аналіз творів</p>	<p>Перевірка, захист рефератів. Усне опитування</p>	<p>Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с.</p>

2.	<p>Загальна характеристика методу «потоків свідомості» у творчості Дж. Джойса. Світоглядні естетичні позиції, характерні риси поезії, характерні риси поезії творів Джойса. Психологічне есе - «Джакомо Джойс», його автобіографічний характер.</p>	2	<p>Поняття «потік свідомості». Світоглядні естетичні позиції, характерні риси поезії творів Джойса</p>	Самостійне вивчення теми	<p>Вивчення теми і розробка концепту Поняття «потік свідомості» записати у літературознавчий словник</p>	Перевірка конспектів Усне опитування	<p>Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-ге вид. К.: Центр учбової літератури. 2018 – 488 с.</p>
3.	<p>Д. Орвелл (1903-1950). Біографічні відомості. Алгоритм казки «Скотоферма». Викриття радянської-сталінської теранії. Художня своєрідність твору-казки. Характерні ознаки антиутопії.</p>	2	<p>Концепція засудження тоталітаризму у творчості Дж. Орвелла. Тоталітаризм, антиутопія її жанрові ознаки</p>	Самостійне вивчення теми	Вивчення теми і розробка концепту	Перевірка конспектів Усне опитування	<p>Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-ге вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с. Дж. Орвелл. «Скотоферма»</p>

4.	Новітня англійська література. Т. Еліот, В. Голдінг. Томас Стернз Еліот – видатний англійський та американський поет. Філософська основа творчості. «Ранок біля вікна» «Суні серед солов'їв». «Порожні люди». Трагічне відчуття дійсності, з її відчуженістю між людьми, духовним спустошенням людства. Загальна характеристика творчості У. Голдінга. Притчовий характер роману «Володар мух».	2	Модернізм, його вираження у поезії. Загальна характеристика творчості У. Голдінга.	Самостійне вивчення теми. Вивчення поезії напам'ять	Вивчення теми і розробка контексту	Перевірка концептів Усне опитування	Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-ге вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с. Збірки поезій Т. С. Еліота. У. Голдінг. «Володар мух».
	Разом за змістовим модулем 3	8					
	УСЬОГО ГОДИН ЗА МОДУЛЬ 1:	22					

1.	<p>Особливості розвитку літератури США. Г. Лонгфелло, О. Генрі, Т. Драйзер. Поетичний переказ індіанських міфів у поемі Лонгфелло «Пісня про Гайавату».</p>	2	Індієські міфи, їх своєрідність, поетичний переказ	Написання рефератів	Визначити жанрову своєрідність твору	Перевірка, захист рефератів	<p>Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-ге вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с.</p>
2.	<p>О. Генрі – майстер американської новели. Цикл новел та їх особливості (на прикладі новел «Дари волхвів», «Волждь червоношкірих», «Серце Заходу», «Останній листок», «З любові до мистецтва»).</p> <p>Т. Драйзер – майстер реалістичної прози («Сестра Керрі», «Джені Герхард», «Американська трагедія»)</p>	2	Критичний реалізм, цикл новел та їх особливості	Конспект. Аналіз новел	Вивчення теми самостійно. Поняття «критичний реалізм» записати у літературознавчий словник	Усне опитування, перевірка словника	<p>Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-ге вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с.</p> <p>Давиденко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с.</p>

E

3.	Латиноамериканська література. Г.Маркес – теоретик «магічного реалізму». Проблеми духовності і моралі у новелі «Стариган з крилами».	2	Особливості творчого методу письменника	Ідейно-художній аналіз, робота з підручником	Вивчення теми і розробка конспекту	Усна бесіда за змістом прочитаного	Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Навч. посіб. 3-ге вид. К.: Центр учбової літератури. 2018 – 488 с. Г.Г. Маркес. «Стариган з крилами».
4.	Література Японія. Сходу. Ясунарі Кавабата – класик сучасної японської літератури. Роман «Тисячі журавлів»	2	Культурно-історична своєрідність Японії. Релігійно-філософська основа та риси національної естетики. Розвиток культури Японії	Самостійне вивчення теми	Вивчення теми і розробка конспекту	Перевірка конспектів. Усне опитування	Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Навч. посіб. 3-ге вид. К.: Центр учбової літератури. 2018 – 488 с. Федоренко М. Т. Грані реальності й випадки. К. 1998. С. 5 – 22.
	Разом за змістовим модулем I	8					

1.	<p>Творчі здобутки швейцарських драматургів М. Фріш, Ф. Дюрренматта. «Театр абсурду» як явище авангардизму. Французькі засновники драматургії абсурду: Ж.Ануй, Е. Йонеско, С. Беккет.</p> <p>З французької літератури Е. Йонеско (1912-1988) як найяскравіший представник абсурдистської драми. Найважливіші ознаки театру. «Носороги». Символічний сенс сюжету. Проблема готесково-сатиричне зображення образів анти тоталітарний підтекст п'єси.</p>	2	«Театр абсурду», своєрідність, представники у драматургії	Робота з текстами, самостійне опрацювання теми	Робити цілісний ідейно-художній аналіз творів	Усне опитування	<p>Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. <u>Навч посіб.</u> 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с.</p> <p>Йонеско Е. «Носороги». Ф. Дюрренматт. «Гостина старої дами». М. Фріш. «Санта Крус».</p>
----	--	---	---	--	---	-----------------	--

2.	Роман – антиутопія XX ст. основні риси, тематика та проблематика роману – антиутопії. Загальний огляд романів Є. Замятіна «Ми», О. Хакслі «Чудовий новий світ»	2	Роман-антиутопія, основні риси	Огляд романів Є. Замятіна, О. Хакслі	Вивчення теми самостійно. Поняття «роман-антиутопія» записати у літературознавчий словник	Усне опитування, перевірка словника	Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-те вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с. Давиденко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с.
3.	Постмодернізм одне з найвизначніших літературних явищ другої половини XX ст.. Основоложні принципи постмодерністської постітики. Найскравіші представники постмодерністської прози У. Еко, П. Зюскінд, К. Рансмайр, М. Павич та інші.	2	Жанрові особливості літератури постмодернізму. Представники та їх твори	Робота з текстами, самостійне вивчення теми	Роботи цілісний ідейно-художній аналіз творів	Усне опитування	Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посіб. 3-те вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с. Давиденко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с. Затонський Д. Модернізм и постмодернізм. Харьков: Фолио, 2000. 256 с.
	Разом за змістовим модулем 2	6					
	УСЬОГО ГОДИН ЗА МОДУЛЬ 2:	14					
	РАЗОМ ЗА НАВЧАЛЬНИЙ КУРС	36					

3. Матеріали та настанови до написання творчих робіт

3.1. *Настанови до написання творчих робіт*

Упродовж вивчення курсу «Історія зарубіжної літератури ХХ ст.» студент має право писати творчі роботи.

Теми творчих робіт подаються студентам на початку навчального семестру. Метою творчих робіт є глибше вивчення студентами окремих питань курсу, активізація їх знань, розвиток інтересу до літературних творів, а також практичних навичок письмового мовлення.

За змістом творчі роботи поділяються на чотири типи:

1. Твори літературознавчого характеру: характеристика художнього образу, зокрема, порівняльна; твір-роздум; розкриття ідейно-художнього змісту твору; теоретико-літературні тощо.

2. Вільні теми: ідейно-політичні, публіцистичні, роздуми морально-етичного характеру.

3. Напіввільні: твори за крилатими фразами, про уявлювану долю героїв, аналіз творів мистецтва, що пов'язані з програмними творами.

4. Творчі: допис, стаття, оповідання, новела, байка, етюд, нарис.

Дотримуйтесь основних правил написання та оформлення творчих робіт:

- ✓ розкриття теми передбачає знання літератури (змісту твору, перебігу подій в ньому, особливостей творчості письменника тощо), а також уміння користуватись цими знаннями у формуванні свого ставлення до зображуваного;
- ✓ творча робота повинна показати навички логічного мислення, здатність робити висновки, особисте бачення проблем;
- ✓ обсяг твору 4 – 5 сторінок друкованого тексту (7 – 8 рукописного). Він залежить від стилю і жанру твору,

здуму теми, способу її розкриття, рівню обізнаності з літературним твором;

- ✓ вступ і висновки повинні займати близько чверті всього обсягу, основна частина, відповідно, дві чверті. Вступ і висновки можуть бути меншими, але не можна скорочувати основну частину;
- ✓ план до твору необов'язковий, але це не значить, що думки можуть бути викладені будь-як, хаотично, не підлягати певному порядку.

Основні недоліки творчих робіт:

- ✓ невміння розкрити тему;
- ✓ роботи дуже часто не торкаються проблем естетичної значущості літературного твору,
- ✓ проблеми аналізу його форми, його художньої специфіки. Але ж такий аналіз необхідно проводити буквально в кожній роботі; біда багатьох авторів творчих робіт – невміння побудувати свою роботу логічно, дотримуючись необхідної пропорційності його частини. Невміння мислити і аналізувати проявляється в поширених переказах змісту творів, у викладенні звичних шаблонів замість власних думок, у переходах, які не спираються на попередні викладки;
- ✓ суттєвим недоліком деяких творів є їх неправильне стилістичне оформлення. Творчу роботу можна оформлювати у вигляді листа до друга, сповіді читача або героя, писати його у віршах тощо. Ваш твір повинен бути перш за все аргументованим роздумом на задану тему;
- ✓ незнання необхідних художніх текстів та літературно-критичних робіт, фактів літературного життя;
- ✓ не зловживайте цитатами. Вони мають стати необхідним елементом вашого твору. Цитати повинні бути доцільними,

конкретними, чіткими за змістом і стислими. Велика кількість цитат і їх великий обсяг свідчать не про вашу ерудицію, а про відсутність власної оцінки твору або навіть власних думок щодо вибраної теми. Кожну тезу своєї роботи аргументуйте.

3.2. *Вимоги до оформлення творчих робіт*

- ✓ Титульна сторінка за звичайним зразком.
- ✓ Портрет письменника.
- ✓ План роботи.
- ✓ Зміст роботи (вступ, основна частина, висновки).
- ✓ Список використаних джерел
- ✓ Літературознавчий словник.
- ✓ До роботи додається диск із записом індивідуального навчально-дослідного завдання.

3.3. *Теми творчих робіт*

1. Національні літератури в гуманітарному контексті світу.
2. Загальна характеристика літературного процесу ХХ століття.
3. Французька література. Антуан де Сент-Екзюпері – письменник, льотчик, філософ. Жанрова своєрідність казки-притчі «Маленький принц».
4. Особливості творчого методу Екзюпері.
5. Екзистенціалізм як напрям філософії та літератури. Його особливості.
6. Екзистенціалізм у французькій літературі. Альбер Камю. Проблема вибору і її гуманістичне вирішення, тема перестороги в романі А. Камю «Чума».
7. Історія створення роману А. Камю «Чума», тематика та проблематика твору, жанр, фабула, символічність назви.
8. Система образів у романі А. Камю «Чума».

9. Місце роману А. Камю «Чума» у світовій літературі, його ідейна спорідненість з творами української літератури, з іншими видами мистецтва.
10. Розвиток німецької драматургії.
11. Передумови розвитку, сутність реформи драми та основні принципи «епічного театру» Б. Брехта.
12. Життєвий та творчий шлях Б. Брехта. П'єса «Матінка Кураж та її діти».
13. Загальна характеристика німецької літератури.
14. Тема війни в німецькій літературі ХХ ст. Поняття «втрачене покоління».
15. Тема «втраченого покоління» у романі Е.-М. Ремарка «Три товариші».
16. Роман «Три товариші» – життєвий біль Ремарка.
17. Тема кохання у романі Е.-М. Ремарка «Три товариші».
18. Г. Белль – совість німецької нації. Тема Другої світової війни у творчості Г. Белля.
19. Своєрідність композиції та символіка оповідання Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш до Спа...».
20. Томас Манн – майстер інтелектуального роману.
21. Творчий метод Томаса Манна, його новаторство.
22. Філософське підґрунтя творчості Томаса Манна. Філософський зміст «великого роману» Т. Манна «Маріо і чарівник».
23. Філософське підґрунтя творчості Томаса Манна. Алегоричність та паралелізм у новелі Т. Манна «Маріо і чарівник».
24. Австрійська література ХХ ст. Р.-М. Рільке, П. Целан.
25. Райнер Марія Рільке (1875-1926). Життєвий і творчий шлях. Рільке і Україна. Провідні мотиви лірики в творі «Орфей. Еврідіка. Гермес».
26. П. Целан. Українське коріння поета. «Фуга смерті». Модерністське зображення трагедії Голокосту.
27. Пошуки нової поетичної мови у творчості поета П. Целана «Фуга смерті».

28. Австрійська література ХХ ст. Ф. Кафка (1883-1924). Життєвий і творчий шлях письменника. Новела «Перевтілення». Зображення трагедії відчуження особистості. Сенс центральної метафори.
29. Австрійська література ХХ ст. Ф. Кафка (1883-1924). Новела «Перевтілення».
30. Філософська проблема новели Ф. Кафки «Перевтілення». Викриття абсурдності світового буття у новелі Ф. Кафки «Перевтілення».
31. Особливості композиції новели Ф. Кафки «Перевтілення».
32. Символічність новели Ф. Кафки «Перевтілення».
33. Поєднання реальності й міфотворчості у прозі Ф. Кафки.
34. Англійська література. Драматургія Б. Шоу – новий етап у розвитку англійської літератури ХХ століття. Драма «Пігмаліон».
35. Драма «Пігмаліон» – втілення естетичних і соціальних принципів драматурга.
36. Система образів, авторське ставлення до героїв, подій драма Б. Шоу «Пігмаліон».
37. Англійська література. Оскар Уайльд – славетний письменник і теоретик англійського естетизму. «Портрет Доріана Грея» - пам'ятка декадентської доби.
38. Проблематика та ідейно-художній аналіз роману О. Уайльда «Портрет Доріана Грея».
39. Ідейно-композиційна роль образів роману О. Уайльда «Портрет Доріана Грея».
40. Роль парадоксу у романі О. Уайльда «Портрет Доріана Грея»
41. Загальна характеристика методу «потoku свідомості».
42. «Потік свідомості» у творчості Дж. Джойса. Світоглядні естетичні позиції, характерні риси поетики творів Джойса.
43. Дж. Джойс. Психологічне есе – «Джакомо Джойс», його автобіографічний характер.

44. Д. Орвелл (1903-1950). Біографічні відомості. Алгоритична казка «Скотоферма». Викриття радянської-сталінської теранії.
45. Концепція засудження тоталітаризму у творчості Дж. Оруелла. Алгоритична казка «Скотоферма».
46. Д. Орвелл (1903-1950). Алгоритична казка «Скотоферма». Художня своєрідність твору-казки. Характерні ознаки антиутопії.
47. Новітня англійська література. Томас Стернз Еліот – видатний англійський та американський поет. Філософська основа творчості. «Ранок біля вікна» «Суїні серед солов'їв». «Порожні люди». Трагічне відчуття дійсності, з її відчуженістю між людьми, духовним спустошенням людства.
48. Новітня англійська література Загальна характеристика творчості У. Голдінга.
49. Притчовий характер роману У. Голдінга «Володар мух».
50. Історико-літературні передумови розвитку норвезької літератури.
51. Норвезька література. Г. Ібсен. К. Гамсун.
52. Г. Ібсен – творець соціально-психологічної драми. «Ляльковий дім» як зразок соціально-психологічної драми.
53. Кнут Гамсун – співець кохання. Неоромантичні мотиви й образи в романі К. Гамсуна «Пан»
54. Загальна характеристика американської літератури ХХ століття.
55. Джером Девід Селінджер (життєвий та творчий шлях). Роман «Над прірвою у житті»
56. Американська література. Ернест Міллер Хемінгуей.
57. Новаторство прози Е. Хемінгуея. Повість притча «Старий і море»
58. Особливості розвитку літератури США.
59. Г. Лонгфелло, О. Генрі, Т. Драйзер.
60. Поетичний переказ індіанських міфів у поемі Лонгфелло «Пісня про Гайавату».

61. О. Генрі – майстер американської новели. Цикл новел та їх особливості (на прикладі новел «Дари волхвів», «Вождь червоношкірих», «Серце Заходу», «Останній листок», «З любові до мистецтва»).
62. Т. Драйзер – майстер реалістичної прози. («Сестра Керрі», «Джені Герхард», «Американська трагедія»)
63. Латиноамериканська література. Г. Маркес – теоретик «магічного реалізму». Проблеми духовності і моралі у новелі «Стариган з крилами».
64. Література Сходу. Японія. Ясунарі Кавабата – класик сучасної японської літератури. Роман «Тисячі журавлів».
65. Модерністські й неоавангардистські тенденції драматургії другої половини ХХ ст.. Вплив філософії та літератури екзистенціалізму на західну драму 1950-1980 рр.
66. Творчі здобутки швейцарських драматургів М. Фріш, Ф. Дюрренматта. «Театр абсурду» як явище авангардизму. Французькі засновники драматургії абсурду: Ж. Ануй, Е. Йонеско, С. Беккет.
67. Е. Йонеско (1912-1988) як найяскравіший представник абсурдистської драми. Найважливіші ознаки театру. «Носороги». Символічний сенс сюжету. Проблематика, гротесково-сатиричне зображення образів анти тоталітарний підтекст п'єси.
68. Роман – антиутопія ХХ ст. основні риси, тематика та проблематика роману – антиутопії. Загальний огляд романів Є. Замятіна «Ми», О. Хакслі «Чудовий новий світ»
69. Постмодернізм одне з найвизначніших літературних явищ другої половини ХХ ст.. Основоположні принципи постмодерністської поетики. Найяскравіші представники постмодерністської прози У. Еко, П. Зюскінд, К. Рансмайр, М. Павич та інші.
70. П. Зюскінд (1949). Огляд творчості. Поняття про постмодерністський роман «Парфумер». Проблеми співвідношення краси й зла, влади митця та мистецтва над натовпом.

3.4. Теми для написання творів

1. Оскар Уальд. Роман «Портрет Доріана Грея»:

- ✓ Проблематика роману Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея» .
- ✓ Яка користь людині придбати весь світ, якщо він втрачає власну душу?
- ✓ Образ Доріана Грея.
- ✓ Своєрідність теми кохання в романі О. Вайльда «Портрет Доріана Грея».
- ✓ Особливості відображення фантастичного та реального у романі Оскара Уальда «Портрет Доріана Грея».

2. Франц Кафка. Новела «Перевтілення».

- ✓ Продовжити розповідь: «Одного ранку, прокинувшись від неспокійного сну, я побачив, що обернувся на ....».

3. Альбер Камю. Роман «Чума»:

- ✓ «... Люди більше заслуговують на захоплення, ніж на зневагу» (за романом А.Камю «Чума»).
- ✓ Провідні ідеї й постаті роману А.Камю «Чума»: погляд з ХХІ сторіччя.
- ✓ Зіткнення людини зі світовим абсурдом у романі «Чума» А.Камю.

4. Ернест Хемінгуей. Повість-притча «Старий і море»:

- ✓ «Людину можна знищити, але здолати не можна». (Образ головного героя в повісті-притчі «Старий і море» Е.Хемінгуея).
- ✓ Осмислення взаємин людини з природою в повісті-притчі «Старий і море» Е.Хемінгуея.
- ✓ Досягнути головної мети життя: філософська проблематика повісті-притчі «Старий і море» Е.Хемінгуея.

5. Г. Г. Маркес. Оповідання «Стариган із крилами»:

- ✓ Чи потребує людство дива? (Роздуми над оповіданням «Стариган з крилами» Г.Гарсія Маркеса).
- ✓ Дивний ангел у дивному світі (проблема зіткнення надприродного з людським в оповіданні «Стариган з крилами» Г.Гарсія Маркеса).

6. Ф.Дюрренматт. П'єса «Гостина старої дами»

- ✓ Чим виміряти ціну людського життя? (Моральна проблематика «Гостини старої дами» Ф.Дюрренматт).
- ✓ "Слово на захист Альфреда Іля" або "Слово на захист Клер Цаханасян".

7. П.Зюскінд. Роман "Парфумер":

- ✓ Триумф і поразка Гренуя.
- ✓ "Хто володіє запахами, той володіє серцями людей". (Проблематика роману "Запахи" П.Зюскінда).
- ✓ Створити досконалість без любові? (За романом П.Зюскінда "Запахи").

ПІСЛЯМОВА

У процесі створення методичних настанов до виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня охоплено основні літературознавчі терміни, найсуттєвіші поняття філософії, естетики, мистецтвознавства, книгознавства, лінгвістики, фольклористики, які розкривають специфіку мистецтва слова, своєрідність літературного процесу, передусім у зарубіжному письменстві, а також проблематику сучасного літературознавства. Подано довідкову інформацію про найголовніші літературні об'єднання і школи, літературно-мистецькі напрями, стильові течії, найпомітніші видання (альманахи, антології, збірники, часописи тощо), визначні пам'ятки вітчизняного і світового письменства. Добір термінів здійснювався з огляду на їх теоретичну значущість, сферу й частоту вживання. У структуру включені поняття на позначення нових реалій у зарубіжній літературі й літературознавстві.

Набуті знання під час виконання самостійної роботи з освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури» здобувачами вищої освіти спеціальності 035 Філологія допоможуть майбутнім філологам удосконалювати систему роботи, спрямовану на вивчення основних тенденцій зарубіжної літератури ХХ ст., зможуть використовувати їх на уроках української літератури, народознавства.

Методичні настанови розраховані на здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми Українська мова та література, викладачів закладів вищої освіти, учителів закладів загальної середньої освіти.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Авдєєва І. Д. Через образ головного героя – до досягнення естетики «нової драми». Урок за п'єсою Г. Ібсена «Ляльковий дім» з використанням інтерактивних прийомів. Всесвітня література. 2006. № 4. С. 27 – 32.
2. Айрих Л. Філософська казка А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц». Зарубіжна література. 2005. №10 (410). С. 17 – 18.
3. Альбер Камю. (11 клас). Всесвітня література. 2004. №4. С. 52 – 55.
4. Анастасьєв Н. Творчество Эрнеста Хемингуэя. М., 1981.
5. Андрейченко Ю.В. Мовні засоби вираження емотивності у творчості Габрієля Гарсія Маркеса : автореф. дис ... канд. філол. наук: 10.02.05. Юлія Валеріївна Андрейченко . Київ : Б.в., 2009 . 8 с.
6. Андронік А. Сенс чорної магії. (Матеріали до вивчення новели «Маріо і чарівник» Т. Манна у порівнянні з «Майстром і Маргаритою» Булгакова, «Фауста» Гете та іншими). Зарубіжна література. 2001. №44 (253). С. 1 – 19.
7. Андронік А. В. Вітаю тебе, людино! Зарубіжна література. 2004. №25 – 26. С. 3 – 32.
8. Аникин Г. В., Михальская Н. П. История английской литературы. М., 1975.
9. Бабич Л. І. У біографічному контексті. Бінарний урок за новелами О. Генрі (з елементами театралізації). Всесвітня література. 2004. №2. С. 40 – 43.
10. Белів Н. І. «Смерті не знає душа». Конспект уроку за новелою Франца Кафки «Перевтілення». 11 клас. Зарубіжна література. 2003. №10. С. 49 – 53.
11. Бертольд Брехт. 11 клас. Всесвітня література. 2004. – №4. С. 52.
12. Бігун Б. Я. Митець і його творіння за постмодерністської доби. Всесвітня література. 2002. №5 – 6. С. 75 – 81.
13. Білоцерківець Н. Г. геніальна компіляція (про «Запахи» П. Зюскінда). Всесвітня література. 2002. № 5 – 6. С. 81 – 83.
14. Бойко І. Б. Театр, який спонукає задуматись над абсурдністю нашого життя. Конспект уроків за п'єсою «носороги» Е. Йонеско. 11 клас. Всесвітня література. 2006. №4. С. 52 – 56.
15. Боровська Є. М. Чи справді покоління втрачене? (Матеріали до уроку за романом Е. М. Ремарка «Три товариші»). Всесвітня література. 1999. № 4. С. 38 – 39.

16. Бульваренко Л. прекрасний принц з потворною зовнішністю (О. Вайльд «Портрет Доріана Грея»). Зарубіжна література. 2006. №7 (455). С. 13 – 14.
17. Васильєв Є. М. «Усе-таки Галатеї не зовсім подобається Пігмаліон». Матеріали до вивчення комедії Б. Шоу. Всесвітня література та культура. 2004. №1. С. 7 – 12.
18. Велимчаниця Н. Ю. Відтворення атмосфери формування тоталітарних режимів у Європі. Урок аналізу літературного твору за новелою «Маріо і чарівник» Т. манна. Зарубіжна література. 2003. №5. С. 29 – 35.
19. Веренько Л. трагедія Другої світової війни в творчості Г. Белля. Зарубіжна література. 2005. №5 (405). С. 7 – 8.
20. Вітренко А. О. «Парадокси самої дійсності». Система уроків та позакласний захід за темою Б. Шоу «Пігмаліон». Всесвітня література. 2006. №4. С. 41 – 51.
21. Вітренко А. О. Два уроки за драмою Ф. Дюрренматта «Гостина старої дами» (з практики аналізу «слідом за розвитком подій»). Всесвітня література. 2003. №9. С. 11 – 15.
22. Вовк Я. Г. Жорстокий світ самотності. Франц Кафка «Перевтілення». 11 клас. Зарубіжна література. 1998. №4. С. 28 – 31.
23. Вознюк О. Художній світ Ф. Кафки у новелі «Перевтілення». Зарубіжна література. 2001. №11 (219). С. 2.
24. Волощук Є. Зарубіжна література: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К.: Генеза, 2004.
25. Волощук Є. Зарубіжна література: хрестоматія-посібник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Юридична книга, 2002.
26. Волощук Є. В. На підмостках свідомості (Матеріал літературознавця до уроку з вивчення п'єси «Санта Крус» М. Фріша). Всесвітня література. 2002. №3. С. 35 – 39.
27. Гавришко Г. І. «Принц Парадокс?», «Апостол естетизму?», «Король життя?» (Урок набуття нових знань у формі рольової гри). О. Уайльд. Всесвітня література. 2000. №3. С. 54 – 57.
28. Галка Г. А. Справжній герой роману – Слово (Уроки за твором У. Еко «Ім'я троянди»). Всесвітня література. 2002. №4. С. 47 – 50.
29. Ганіч Н. Західна драматургія (загальна характеристика). Зарубіжна література. 2005. №13 (413). С. 20 – 21.
30. Ганіч Н. І., Друзі О. Ф. Кнут Гамсун «Пан»: матеріали до варіативного вчвання. 11 клас. Всесвітня література. 1999. №6. С.43 – 50.

31. Ганущак О. Поради мудрого чарівника О. Генрі. Новела «Останній листок». Зарубіжна література. 2005. №7 (407). С. 16 – 17.
32. Гарбуз А. І. Мета героїв романів Кнута Гамсуна: динаміка пантеїстичного світосприймання. Всесвітня література. 2004. –№32. С. 54 – 57.
33. Гарбуз А.І. Норвегія – Україна: літературні зв'язки. Кнут Гамсун в Україні сьогодні. Всесвітня література та культура. 2005. №5. С. 29 – 31.
34. Гергун Н. Людина проти тоталітарної влади. Новела «Маріо і чарівник» Т. Манна. Зарубіжна література. 2005. № 45. С. 19.
35. Гетьман О. Сміх, як сумнів, як шлях до Істини (У.Еко «Ім'я троянди»). Зарубіжна література. 2005. №13 (413). С. 18 – 19.
36. Гладишев В. Вивчення творчості Г. Белля. Зарубіжна література. 2005. №5 (405). С. 3 – 7.
37. Гладишев В. В. Вивчення літературного твору має бути контекстуальним (Матеріал до такого вивчення оповідання «Перевтілення» Ф. Кафки). Всесвітня література. 2003. №9. С. 54 – 55.
38. Гладишев В. В. Ще один фінал «Лялькового дому». Якої ви думки про нього? Всесвітня література. 2006. №5. С. 31.
39. Гладишев В. В., Шошура С. М., Пономарьова Г. В. Б. Шоу. «Пігмаліон»: матеріали до варіативного вивчення. Всесвітня література. 2000. №2. С. 47 – 49.
40. Глущенко Г. Ф. «Гімн людині чи щось інше?». Огляд науково-методичних статей, присвячених вивченню повісті-притчі Е. Хемінгуей «Старий і море». Всесвітня література і культура. 2004. №9. С. 18 – 23.
41. Головченко Н. І. творча манера М. Пруста та її відмінність від реалістичного способу письма. Структурно-стильовий аналіз тексту вставної повісті «Сваннове кохання» з роману «У пошуках утраченого часу» на уроці-семінарі та уроці-бесіді. Всесвітня література. 2006. №3. С. 40 – 49.
42. Гольтер І.М. Роман Дж.Д. Селінджера «Над прірвою у житті» як знак культури : спектр контекстуальних взаємодій : автореф. дис ... канд. філ. наук : 10.01.04. Ірина Михайлівна Гольтер . Дніпропетровськ, 2015. 20 с.
43. Гонта Г. «Одначе правий впертий Галілей» (Система уроків з вивчення творчості Б. Брехта). Зарубіжна література. 2001. №29 – 32 (237 – 240). С. 16 – 20.

44. Горбатенко О. С. Б. Брехт: звертатися до розуму глядача, а не до його емоцій. Система уроків за п'єсою «Матінка кураж та її діти». Всесвітня література. 2005. №1. С. 34 – 37.
45. Горбачёва, Н. Мыслепреступление Джорджа Оруэлла. Всемирная литература. 2000. № 2. С. 125 – 132.
46. Гордеева Л. В. «Людина не для того створена, щоб терпіти поразки ...» Вивчення творів Е. Хемінгуея. Всесвітня література та культура. 2004. №9. С. 15 – 18.
47. Гордіна Л. Осуд антигуманної сутності війни в оповіданні Г. Белля «Подорожній. Коли ти прийдеш у Спа...». Зарубіжна література. 2005. №5 (405). С. 9 – 11.
48. Горідько Ю. Вивчення творчості А. Камю. Зарубіжна література. 2005. №3 (403). С. 5 – 16.
49. Горідько Ю. Тема війни у творчості Г. Белля. Зарубіжна література. 2005. №5 (405). С. 1 – 3.
50. Горідько Ю. А. Сильовий аналіз як шлях вивчення модерністських творів. На прикладі п'єси Е. Йонеско «Носороги». Всесвітня література та культура. 2004. №5. С. 33 – 37.
51. Горозинський В. Дикий тупіт копит. До вивчення п'єси Е. Йонеско «Носороги». Всесвітня література та культура. 2004. №5. С. 30 – 33.
52. Грабовськимй А. В. Парадокси здорового глузду. До аналізу роману В. Голдінга «Володар мух». Всесвітня література та культура. 2004. № 1. С. 39 – 42.
53. Гусев А. Квіти запізнілого кохання. «Пігмаліон», Бернард Шоу і міс Кембл. Всесвітня література та культура. 2004. №1. С. 13 – 15.
54. Гуцал С. Найголовнішого очима не побачиш. Система уроків за творчістю А. Де Сент-Екзюпері. Зарубіжна література. 2006. №12 (460). С. 5 – 9.
55. Гудзик О. А. Як повернути додому таке чортеня? Вивчення оповідання О. Генрі «Вождь червоношкірих». Всесвітня література та культура. 2004. №9. С. 5 – 8.
56. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г.М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посіб. 3-те вид. К.: Центр учбової літератури. 2018. 488 с.
57. Давидченко І. Д. Зарубіжна література : словник. Харків: ТОВ «Діса Плюс», 2019. 69 с.
58. Денисова Т. Ернест Хемінгуей. Життя і творчість. К. 1972.

59. Дереза Л. В. Щоб глибше осягнути ідейно-естетичний зміст твору. (урок порівняльного аналізу філософських казок: О. Вайльд «Хлопчик-зірка», А. де Сент-Екзюпері «маленький принц»). Всесвітня література. 2004. №10. С. 31 – 33.
60. Дітькова С. Ю. Запах краси, або Життя і смерть геніальної бактерії. Особливості вивчення роману П. Зюскінда «Запахи». Всесвітня література та культура. 2003. №12. С. 21 – 27.
61. Домановська Н. Від квіткарки до герцогині. Матеріали до уроку з вивчення п'єси Б. шоу «Пігмаліон». Зарубіжна література. 2005. №11 (411). С. 11 – 12.
62. Доценко С. С. перемога чи поразка: За повістю Е. Хемінгуея «Старий і море». Зарубіжна література. 2004. №3. С. 27 – 29.
63. Драч І. До таємниці Ф. Г. Лорки. Зарубіжна література. 1998. №3 (67). С. 3 – 6.
64. Дудка Н. Віддзеркалення нонконформістського світовідчуття. Позакласне читання за творчістю Д. Д. Селінджера. Зарубіжна література. 2006. №8 (456). С. 11 – 16.
65. Дюшен, И.Б. Театр парадокса. 1991.
66. Ежен Йонеско (11 клас). Всесвітня література. 2004. №4. С. 55 – 56.
67. Єременко О. В. Погляд у «темноту людського серця» (Матеріали до прочитання роману В. Голдінга «Володар мух»). Всесвітня література. 1999. №4. С. 16 – 19.
68. Жарська Л. Думки з приводу... Спроба інтерпретації повісті Е. Хемінгуея «Старий і море». Зарубіжна література. 2005. №5 (405). С. 15 – 19.
69. Жупанський О. Записники А. Камю. Зарубіжна література. 2005. №3 (403). С. 1 – 2.
70. Задонський В. Роман П. Зюскінда «Запахи» у дзеркалі літературознавства. Всесвітня література. 2002. №5 – 6. С. 71 – 74.
71. Залевська С. Філософські здобутки збірки «Нові поезії» Р. М. Рільке. Зарубіжна література. 2005. №36. С. 22 – 24.
72. Зарубежная литература XX века: учеб. для вузов. Под ред. Л. Г. Андреева. 2-е изд. М.: Высш. шк.; Изд. центр Академия, 2000.
73. Зарубежная литература. XX век: учеб. для студ. Под ред. Н. П. Михальской. М.: Дрофа, 2003.
74. Зарубіжна література XX ст. за ред. Ніколенко О. М., Хоменко Н. В., Конєвої Т.М. К., 1998.

75. Зарубіжна література. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 5–11 класи / за редакцією Д. В. Затонського, К. О. Шахової, Є. В. Волощук. К., 2001.
76. Зарубіжна література: підруч. для 10-го кл. загальноосвіт. навч. закл. 4-те вид., перероб і доп. К.: Зодіак: ЕКО, 2004.
77. Зарубіжна література: підручник для 10-го класу загальноосвіт. навч. закл. К.: Видавничий Дім «Світ знань», 2004.
78. Зарубіжна література: хрестоматія, 10 клас. Упорядник Пронкевич О. В., К.: Зодіак: ЕКО, 2004
79. Зарубіжна література: хрестоматія, 11 клас. Упорядник Столій І. Л.. Харків. Видавництво «Ранок», 2001.
80. Зарудня І. О. До змісту роману – через осмислення особливостей його художнього простору, часу та системи символів. Уроки аналітичної роботи над романом «Чума». Всесвітня література. 2006. №3. С. 49 – 61.
81. Засурський Я.Н. Американська література ХХ века/ М., 1984.
82. Затонський Д.В. Франц Кафка и проблеми модернізму. М., 1972.
83. Іванова Н. А. Новаторське зображення трагедії людини – заручника війни (Трагедія голокосту у поезії «Фуга смерті» Пауля Целана крізь призму модернізму). Всесвітня література. 2004. №2. С. 43 – 46.
84. Іроденко Л. М. система уроків за казкою-притчею А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц». 2004. №3. С. 34 – 39.
85. Кабкова О. Складний і чарівний «Джакомо Джойс. Зарубіжна література. 2000. №17 (177). С. 8.
86. Кабкова О.В. Коли відлітають ангели... (Проблемний аналіз новели Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами»). Всесвітня література. 1998. №12. С. 15 – 17.
87. Канюк Л. Загадкова царица людської душі. Проблематика, ідейно-художні особливості новели «Маріо і чарівник» Т. Манна. Зарубіжна література. 2005. №45. С. 6 – 13.
88. Канюк Л. Пошуки виходу з кризи гуманізму. Т. Манн. Життєвий і творчий шлях. Зарубіжна література. 2005. №45. С. 3 – 6.
89. Карельський А.В. Лекція о творчестве Ф. Кафки. Иностран. лит. 1994. № 10.
90. Козленко Р. О. «Де вони діваються взимку». Матеріали до вивчення роману Дж. Д. Селінджер «Над прірвою у житті. Всесвітня література і культура. 2004. №9. С. 37 – 40.

91. Конєва Т. М. Осорбливості конфлікту в «новій драмі». Матеріали до уроку за п'єсою «Ляльковий дім» Г. Ібсена та «Вишневий сад» А. Чехова. Всесвітня література. 2006. №4. С. 33 – 37.
92. Лобода О. П. «Єдине, що важливо – це бути людиною». Урок за романом Альбера Камю «Чума». Зарубіжна література. 2000. №1. С. 13 – 18.
93. Логвин Г. П. Чи ж почують його люди? Новела Ф. Кафки «Перевтілення». 11 клас. Зарубіжна література. 2003. №10. С. 53 – 58.
94. Мазур І. «... Над нашим потоком гріхів і блукань ...». За оповіданням Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами» // Зарубіжна література. 2005. № 10 (410). С. 14.
95. Макловська Л. «Маленький принц» А. де Сент-Екзюпері // Зарубіжна література. 2005. № 10 (410). С. 19 – 21.
96. Максименко К. «Перша людина» А. Камю // Зарубіжна література. 2005. №3 (403). С. 21 – 22.
97. Марченко Н. П. Поезія модернізму (Рільке, Аполлінер, Еліот, Лорка, Незвал) // Всесвітня література. 1998. №12. С. 22 – 32.
98. Марченко Н. П., Савчук Р. П. Сенс просвітлення. Постмодернові роздуми про роман Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» // Всесвітня література і культура. 2001. № 5. С. 52 – 54.
99. Марченко Ж. «Абсурд життя – це зовсім не кінець, а лише початок» (за романом А. Камю «Чума») // Зарубіжна література. 2005. № 3 (403). С. 17 – 20.
100. Матюшкіна Т. П. Як врятувати світ? Матеріали до вивчення творчості Ф. Дюрренматт / Всесвітня література як культура. 2004. №5. С. 37 – 41.
101. Межанов К. Вихід з лабіринту: сміх проти страху. За романом У. Еко «Ім'я троянди» // Зарубіжна література. 2004. №9. С. 48 – 51.
102. Мележик В. Психологія свободи. За новелою «Маріо і чарівник» Т. Манна // Зарубіжна література. 2005. № 45. С. 17 – 19.
103. Меркунова Н. Лихий дух тутешніх країв. За новелою «Маріо і чарівник» Т. Манна // Зарубіжна література. 2005. №45. С. 14 – 16.
104. Мігальчинська В. М. «Питання, а не відповідь...» До вивчення творчості Г. Ібсена // Всесвітня література та культура. 2005. № 5. С. 18 – 19.
105. Мокієва Л. Розп'яття серця, сповненого любов'ю. «Потік відомості» та аналіз психології людини в психологічному есе Джеймса Джойса «Джакомо» // Зарубіжна література. 2005. №34. С. 20 – 22.

106. Мухомеджанова С. Художній світ Франца Кафки // Зарубіжна література. 2004. №32. С. 3 – 6.
107. Мухомеджанова С. О. Вчитись сприймати художній твір не як віддзеркалення реального життя, а як реакцію митця на умови буття. Спроба цілісного аналізу роману А. Камю «Чума». Система уроків. Всесвітня література. 2005. №2. С. 50 – 52.
108. Мухомеджанова С. О., Рижко О. С. Урок осягнення ідейного змісту роману П. Зюскінда «Запахи» // Всесвітня література. 2005. №4. С. 37 – 38.
109. Нагорна А. Ю. Вивчення літературного твору у філософському контексті. Урок-евристична бесіда за новелою Ф. Кафки «Перевтілення» // Всесвітня література. 2005. №7. С. 57 – 60.
110. Нагорна А. Ю. Осягаючи творчу манеру письменника крізь призму його філософських ідей. На матеріалі роману «Чума» А. Камю // Всесвітня література. 2005. №6. С. 61 – 64.
111. Наєнко О. В. З практики аналізу моджелі художнього світу (На матеріалі драми Ф. Дюрренматта «Гостина старої дами») // Всесвітня література. 2003. №12. С. 18 – 20.
112. Назарець В. М., Васильєв Є. М. Роман Умберто Еко «Ім'я троянди». Матеріали до проведення уроків // Всесвітня література та культура. 2003. №12. С. 13 – 16.
113. Наливайко Д. Трагічний гуманізм А. Камю. А. Камю. Вибрані твори. К., 1991.
114. Наливайко Д. С., Рихло П. В. «Фуга смерті» Пауля Целана в контексті його творчості // Всесвітня література. 2002. №1. С. 42 – 47.
115. Неб'янська Т. Модерністське зображення трагедії голокосту в поезії «Фуга смерті» Пауля Целана // Зарубіжна література. 2005. №8 (408). С. 19 – 22.
116. Нев'ярович Н. Ю. Гротеск як складова поетики «магічного реалізму». Урок-практикум з інтерпретації тексту за оповіданням Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами») // Всесвітня література. 2006. №6. С. 8 – 10.
117. Нев'ярович Н. Ю. Основні риси поетики «магічного реалізму» (На матеріалі оповідання Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами») // Всесвітня література. 2006. №6. С. 4 – 7.
118. Нев'ярович Н. Ю. Парфумерна композиція з життя і мистецтва (Урок-навіювання за романом П. Зюскінда «Запахи») // Всесвітня література. 2004. №7. С. 17 – 19.
119. Нев'ярович Н. Ю. Урок-розслідування за романом У. Еко «Ім'я троянди» // Всесвітня література. 2004. №7. С. 15 – 17.

120. Нестерова Л. Молодий герой і Америка. За романом Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» // Зарубіжна література. 2006. №8 (456). С. 20 – 21.
121. Нестерук С. Творчість Б. Шоу у тендерному прочитанні // Зарубіжна література. 2003. №48. С. 13 – 15.
122. Ніколенко О. М., Шахова Н. О. Б. Шоу. «Справжній програє стане можливим, якщо ми зможемо створити нових людей». Про боротьбу драматурга за новий театр – дієвий засіб духовного перетворення савіту, його художні відкриття // Всесвітня література. 2006. №4. С. 38 – 41.
123. Орлова О. В. На уламках класичного театру. Аналіз п'єси «Носороги» Е. Йонеско крізь призму правила трьох едностей // Всесвітня література. 2006. №4. С. 56 – 59.
124. Орфей ХХ століття. Райнер Марія Рільке // Зарубіжна література. 2000. №11 (171). С. 4 – 48.
125. Осипович І. Докір суспільству в оповіданні Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами» // Зарубіжна література. 2005. №10 (410). С. 10 – 13.
126. Пастухові Н. Світ маріонеток. Обговорення змісту малюнків учнів за новелою «Маріо і чарівник» Т. Манна // Зарубіжна література. 2005. №45. С. 20.
127. Первак О. П. «Золотий ланцюжок» - спосіб перевірки знань. Літературна гра до теми «Друга світова війна у творах А. Камю, Г. Белля, О. Твардовського, П. Целана» // Всесвітня література. 2006. №5. С. 50 – 52.
128. Первак О. П. Від концепції твору – до концепції уроку (до вивчення оповідання Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами») // Всесвітня література. 2000. №2. С. 23 – 26.
129. Первак О. П., Решетняк О. Д., Зюскінд П. «Запахи»: у пошуках методичних варіантів // Всесвітня література. 2002. №4. С. 39 – 44.
130. Пікун Л. В. Прийом дзеркальної гри набутками романтичної культурної традиції. Використання цього прийому в романі «Запахи» П. Зюскінда // Всесвітня література. 2005. №12. С. 48 – 51.
131. Пінінгіна Г. Символічний сенс п'єси «Носороги». 11 клас // Зарубіжна література. 2005. №13 (413). С. 21 – 24.
132. Попович М. А. Ціна моралі та людяності. Урок-дослідження за п'єсою Ф. Дюрренматта «Гостина старої дами» // Зарубіжна література. 2003. №11. С. 42 – 44.
133. Пулина Г. А. Система символів у романі В. Голдінга «Володар мух» // Зарубіжна література. 2004. №4. С. 40 – 44.

134. Ревнівцева Є. Зіткнення мрії та реальності. Матеріали до уроків з вивчення творчості Г. Ібсена (10 клас) // Зарубіжна література. 2005. №11 (411). С. 9 – 10.
135. Рогозинський В. В. «Згідно з якими зірками жити ...». До вивчення роману Кнута Гамсуна «Пан» // Всесвітня література та культури. 2005. №5. С. 27 – 28.
136. Рубаківська С. В. «Привести світ до чистоти, правди, сталості...» Урок за новелою Ф. Кафки «Перевтілення». 11 клас // Зарубіжна література. 2000. №1. С. 18 – 28.
137. Свічкарьова І. Б. Вчимося інтерпретації художнього тексту (Урок-дослідження за романом О. Вайльда «Портрет Доріана Грея») // Всесвітня література. 2003. №12. С. 30 – 32.
138. Семенко Т. М. Українське коріння Пауля Целана // Всесвітня література. 2002. №4. С. 37 – 39.
139. Сердюк Г. А. Перемога людського розуму та гідності. Урок за новелою «Маріо і чарівник» Т. Манна // Зарубіжна література. 2004. №12. С. 15 – 19.
140. Силкіна В. І. «Янголи втомилися і постаріли від людських гріхів...». Урок-роздум за оповіданнями Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами» // Всесвітня література і культура. 2005. №1. С. 32 – 33.
141. Силкіна В. І. «Заповідав знищити свої рукописи». До вивчення новели Ф. Кафки «Перевтілення». 11 клас // Зарубіжна література. 2003. №10. С. 58 – 60.
142. Силкіна В. І. «Стариган з крилами» // Зарубіжна література. 2000. №1. С. 11 – 13.
143. Силкіна В. І. До змісту «Носорогів» через поетику «театру абсурду» (Конспект уроку). 11 клас // Всесвітня література. 2004. №3. С. 23 – 26.
144. Сипливець Л. «Струна, що ридає за даллю». Життєвий і творчий шлях Федеріко Гарсія Лорки // Зарубіжна література. 2006. №1 (449). С. 3 – 5.
145. Сіптарова С. В. Б. Шоу «Пігмаліон»: матеріали до варіативного вивчення // Всесвітня література. 2005. №35. С. 42 – 44.
146. Скобельська О. І. Виклик над безоднею: роман Дж. Д. Селінджера «Над прірвою у житті» // Всесвітня література і культура. 2004. №9. С. 33 – 37.
147. Скоцик Л. Подорож у Всесвіті. Життєві уроки Маленького принца за твором А. де Сент-Екзюпері // Зарубіжна література. 2006. №12 (460). С. 12 – 13.

148. Слюнкова Г. Хіба це мало незабутня мить? Вивчення казки А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц» // Зарубіжна література. 2006. №12 (460). С. 10 – 11.
149. Смамат Т. В. Формувати самостійність та незалежність естетичних суджень (Конспект уроку за романом Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея») // Всесвітня література. 2004. №8. С.26 – 29.
150. Смамат Т. В., Пальова С., Сокіл М. Краса, як гармонія Духа і тіла. Сценарій уроку за романом Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея» // Зарубіжна література. 2001. №10. С. 41 – 46.
151. Стеценко Т. Використання сюжетної гри у творах письменників-постмодерністів (У. Еко, М. Павич) // Зарубіжна література. 2005. №13 (413). С. 9 – 17.
152. Таранік-Ткачук К. В. Застосування елементів стилістичного аналізу під час вивчення модерністського твору. Урок-бесіда за романом Кнута Гамсуна «Пан» // Всесвітня література. 2005. №7. С. 52 – 56.
153. Турок А. Человек в этом мире – одинокое насекомое. Разработка урока по творчеству Ф. Кафки (стилевой анализ) // Зарубіжна література. 2006. №20 (468). С. 10 – 13.
154. Удовиченко Л.М. Афоризми письменника як засіб осмислення його творчості. Підсумковий урок за романом Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея») // Всесвітня література. 2005. №3. С. 19 – 22.
155. Українець Л. Як говорить Маленький принц? Вивчення повісті-казки А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц» в українських перекладах // всесвітня література і культура. 2001. №5. С. 50 – 52.
156. Уліщенко В. Любов – покірність чи любов – боротьба (Проблема кохання в романі Кнута Гамсуна). Урок-дослідження // Зарубіжна література. 2001. №№29 – 32. С. 53 – 57.
157. Факторович Б., Штейнбук Ф., Бойко Л. Ф. Кафка «Перевтілення: матеріали до варіативного вивчення. 11 клас // Всесвітня література. 1999. №7. С. 45 – 59.
158. Федоров А. А. Томас манн. Время шедевров. М., 1981.
159. Халімончик Т. Ф. Г. Лорка // Зарубіжна література. 2003. №46. С. 11 – 16.
160. Хандогіна Л.Л. Естетичні погляди Томаса Манна в соціокультурному просторі Німеччини (перша половина ХХ століття) : автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.08. Леся Леонідівна Хандогіна . Київ : Б.в., 2004 . 15 с.
161. Хмельницька О. Л. Хто підготує кращу рекламу п'єси Б. Шоу «Пігмаліон». Фрагмент уроку // Всесвітня література. 2005. №5. С. 5.

162. Хом'як Т. В. Світові війни очима Е. М. Ремарка // Всесвітня література і культура. 2005. №6. С. 29 – 31.
163. Хоменко В. Образи космогонічної вертикалі у поезії П. Целана // Зарубіжна література. 2006. №24 (472). С. 7 – 16.
164. Хрестоматія по зарубіжній літературі ХХ століття. (1917 – 1945). М., 1975. 355 с.
165. Хьюз Э. Бернард Шоу. М., 1976.
166. Циганок С. Життя і творчість А. де Сент-Екзюпері. Історія створення казки «Маленький принц» // Зарубіжна література. 2005. №10 (410). С. 15 – 16.
167. Ціко І. Г. Показ шляху становлення особистості в долі Нори. Урок за драмою Г. Ібсена «Ляльковий дім». 10 клас. // Зарубіжна література. 2004. №7. С. 37 – 39.
168. Ціпов'яз Л. Драма Г. Ібсена «Ляльковий дім». Оповідь про пробудження людської особистості (10 клас) // Зарубіжна література. №11 (411). С. 6 – 8.
169. Чертенко О. Макс Фріш та його «Щоденник 1946 – 1949» // Всесвітня література. 2004. №5. С. 49 – 54.
170. Чертенко О. Сновидіння генія, що прокинувся (Роздуми про «Перевтілення» Ф. Кафки) // Зарубіжна література. 2001. №37 (245). С. 3 – 4.
171. Чертенко О. П. Мандрі руйнами штукарського замку (огляд творчості Патріка Зюскінда) // Всесвітня література. 2002. №5 – 6. С. 84 – 87.
172. Чертенко О. П. Т. С. Еліот – поет і теоретик модернізму (Літературознавчий нарис до вивчення його творчості) // Всесвітня література. 2003. №10. С. 48 – 53.
173. Чечетіна Л. А. Заглянемо у світ Ф. Кафки. Урок-бесіда за новелою «Перевтілення». 11 клас // Всесвітня література та культура. 2003. №10. С. 28 – 31.
174. Чечетіна Л. А. Тематичне оцінювання знань: проза Марселя Пруста // Зарубіжна література. 2004. №7. С. 42 – 43.
175. Шабловская, И.В. История зарубежной литературы (XX век, первая половина). Минск: Изд. центр Экономпресс, 1998.
176. Шахова К. О. П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури: Г. Гауптманн, Т. Манн, Г. Гессе, Г. Белль, Г. Грасс: Посібник. Київ : Юніверс, 2001. 203 с.
177. Шепель Ю. О. Епічний театр Б. Брехта. До 100-річчя від дня народження // Всесвітня література. 1998. №2. С. 62 – 63.

178. Шиндлер М. Л. Її називали «жаливою матір'ю». Урок за драмою Г. Ібсена «Ляльковий дім» // Всесвітня література та культура. 2005. №5. С. 19 – 20.
179. Юпіна Л. Філологічний аналіз художнього твору. Оповідання Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш до Спа...» // Зарубіжна література. 2005. №5 (4050). С. 12 – 13.
180. Юсипович І. Пошук нових засад і форм у західній поезії ХХ століття. Творчість Ф. Г. Лорки. Своєрідність художньо-поетичного світу // Зарубіжна література. 2005. №21 – 24 (421 – 424). С. 42 – 44.
181. Ялтанець Т. Л. Мультикультуралізм, естетичні принципи, провідні мотиви лірики Р. М. Рільке. Урок-семінар // Зарубіжна література. 2004. №4. С. 21 – 23.
182. Ялтинець Т. Л. Обговорення учнівського «випереджаючого аналізу» віршів як засіб глибшого розуміння ними мотивів поезії Р. М. Рільке // Всесвітня література. 2004. №9. С. 48.
183. Янголь Л. В. Гімн людської праці, волі і мужності. До вивчення повісті Е. Хемінгуея «Старий і море» // Всесвітня література і культура. 2005. №3. С. 22 – 24.
184. Ярошевець С. І. «Ми ж не дикуни». Роман Вільяма Голдінга «Володар мух» як літературна притча // Зарубіжна література. 2000. №1. С. 38 – 45.
185. https://pidruchniki.com/14050923/literatura/istoriya_zarubizhnoyi_literatur_i_xix.
186. <https://sites.google.com/site/literatura20stolitta/harakteristika-literaturi-persoie-polovini-20-stolitta>.
187. <https://sites.google.com/site/literatura20stolitta/harakteristika-literaturi-drugoie-polovini-20-stolitta>.

ДОДАТКИ

Додаток 1

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Викладач оцінює за 100-бальною шкалою, передбаченою Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації освітнього процесу в Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Кількісні критерії оцінювання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та умінь:

- ✓ поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях);
- ✓ самостійна робота студента;
- ✓ контрольні роботи після вивчення кожного змістового модуля;
- ✓ підсумкове комп'ютерне тестування;
- ✓ індивідуальне навчально-дослідне завдання;
- ✓ підсумковий контроль.

Для оцінювання навчальної роботи студентів протягом модуля підсумкову рейтингову оцінку викладач вираховує як суму балів за всі види роботи студентів та контрольні заходи. Студент має отримати за роботу на заняттях не менше трьох оцінок, з яких викладач вираховує середній бал (СБпз), який помножує на коефіцієнт 3 (КЗ).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модуль 1

Поточний контроль Контроль СРС									Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			Іспит		
Теми	Бали за поточний контроль	Бали за СРС	Теми	Бали за поточний контроль	Бали за СРС	Теми	Бали за поточний контроль	Бали за СРС	ІНДЗ	Max 100 (k=0,4)	100
Т 1	-	1,0	Т 1	6	1,5	Т 1	7	3,5			
Т 2	10	3,0	Т 2	6	1,5	Т 2	5	1,5			
Т 3	11	3,0	Т 3	4	1,0	Т 3	7	3,5			
Т 4	-	2,0	Т 4	2	1,0	Т 4	6	1,5			
			Т 5	7	5,0						
Усього	21	9	Усього	25	10	Усього	25	10	10		
Max	30		Max	35		Max	35		10		
Поточний контроль max 100 (k=0,6)											

Модуль 2

Поточний контроль Контроль СРС						Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			ІНДЗ	100
Теми	Бали за поточний контроль	Бали за СРС	Теми	Бали за поточний контроль	Бали за СРС		
Т 1	2	0,5	Т 1	4	1,5		
Т 2	3	0,5	Т 2	4	1,5		
Т 3	4	1,0	Т 3	6	1,5		
Т 4	5	1,5	Т 4	6	1,5		
Т 5	6	1,5	Т 5	10	6,0		
Т 6	4	1,5					
Т 7	2	0,5					
Т 8	4	1,5					
Т 9	10	1,5					
Усього	40	10		30	10	10	
Max	50		Max	40		10	
Поточний контроль max 100 (k=0,6)							

РЕФЕРАТ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Основні вимоги написання реферату

Одним з головних елементів реалізації принципу «Навчання упродовж життя» є самоосвіта, яка передбачає постійне ознайомлення зі змінами і доповненнями у законодавчій сфері, науковими доробками вчених, інноваційними ідеями, що можуть вплинути на подальший розвиток практичної діяльності. Найбільш оптимальний шлях до опрацювання, систематизації та впровадження таких матеріалів – їх реферування.

Реферат (лат. *refere* — доношу, повідомляю, переказую) – короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Реферати поділяють на *інформативні та індикативні*. Факт такого поділу був визнаний міжнародною конференцією з наукового реферування (Париж, 1949 р.). *Інформаційний реферат*, за її визначенням, містить аргументи й наводить основні дані та висновки оригінальних документів, які вносять цінний вклад у загальну систему знань або корисні для певного кола читачів, а *індикативний* – це стислий реферат, створений з метою допомогти читачеві у вирішенні питання, чи слід йому звертатися до оригінального документа. Інформативний реферат найповніше розкриває зміст документа, передає важливі фактичні та теоретичні відомості. У інформаційному рефераті має бути вказано предмет дослідження та мету роботи, вміщено дані про метод і умови дослідження, висвітлено результати та пропозиції автора щодо їх застосування, наведено основні характеристики нових технологічних процесів, технічних виробів, нову інформацію про відомі явища, предмети та

ін. Послідовність викладу матеріалу виступає як головна вимога, що висувається до такого реферату.

Реферат – це документ, укладений за нормами наукового стилю, який містить вичерпну систематизовану інформацію за вибраною темою (приблизно на 10 – 15 сторінках формату А4), передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраної літератури та самостійно проведеного дослідження, є формою закріплення і контролю рівня знань і навичок, набутих в процесі навчання або практичної діяльності.

Підготовка рефератів сприяє більш поглибленому вивченню курсу освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури».

Основною метою написання реферату є підтвердження рівня опанування студентами життєвим і творчим шляхом письменників, основних положень за обраною тематикою, демонстрація знання відповідної літератури, вміння аналізувати опрацьований матеріал, робити відповідні узагальнення, самостійні та творчі висновки, здійснювати пошук необхідної літератури і статистичних даних (якщо в цьому є необхідність).

Загальні вимоги до реферату:

- ✓ відповідність змісту теми та викладеному матеріалу;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу;
- ✓ переконливість аргументації;
- ✓ стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- ✓ конкретність викладення результатів дослідження;
- ✓ обґрунтованість висновків.

Основними етапами написання реферату є:

1. Підготовчий:

- самостійне обрання теми із запропонованого переліку;
- складання бібліографії - підбір та вивчення літературних джерел за темою.

2. Основний (робота над змістом):

- складання плану реферату. План реферату – це складений у певному порядку перелік питань, які мають бути висвітлені у роботі. Належним чином побудований план роботи слугує організуючою основою роботи студента, допомагає систематизувати матеріал, забезпечує послідовність його викладення. План складається студентом самостійно та повинен охоплювати питання теми, бути чітким і логічно послідовним.
- визначення об'єкту й предмету дослідження;
- опрацювання літератури;
- написання тексту, його редагування;
- оформлення роботи згідно з існуючими вимогами.

3. Заключний.

- підготовка реферату до виступу. Підготовлений реферат викладачу для ознайомлення
- виступ автора реферату. Для виступу студент готує доповідь (5-7 хв.) у довільній формі. Виступ з реферативним повідомленням є надзвичайно важливим завершальним етапом роботи, від якого значною мірою залежить загальна оцінка.

2. Структура реферату

Реферат має бути представлений у вигляді текстового матеріалу, в якому упорядковано інформацію відповідно до її структури.

Структура реферату включає в себе:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (за необхідності);
- вступ;
- основна частина (суть реферату – розділи і підрозділи);
- висновки;
- список використаних джерел (перелік посилань);
- додатки (за необхідності).

Титульний аркуш є першою сторінкою реферату, що містить:

- найменування закладу вищої освіти;
- назву роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові, група, факультет автора;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові особи, що буде перевіряти реферат;
- місто та рік.

Зміст реферату

Зміст подають безпосередньо після титульного аркуша, починаючи з нової сторінки. До змісту включають структурні елементи у такому порядку: перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (за необхідності); вступ; послідовно перелічені найменування всіх розділів, підрозділів і пунктів (якщо вони мають заголовок) роботи; висновки; список

використаних джерел; назви додатків і номери сторінок, які містять початок відповідного матеріалу.

Зміст містить назву та номери початкових сторінок усіх структурних частин роботи

Перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (за необхідності)

Перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів складають за умови повторення таких елементів більше трьох разів у тексті та вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. Інакше – їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні. Якщо у роботі вжита специфічна термінологія чи використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа — їх детальне розшифрування.

Вступ

Вступ розташовують після переліку умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (якщо він є), починаючи з нової сторінки. У вступі розкривають суть і стан розробки наукової задачі та її значущість, підстави та вихідні дані для необхідності висвітлення теми, аналіз проблеми та попереднього досвіду її вивченості. Обсяг текстової структури вступу становить до трьох сторінок. Відповідно до завдань і логіки дослідження стисло подається загальна структура роботи (не варто давати характеристику кожного розділу).

Основна частина

Надається після вступу, починаючи з нової сторінки. Суть роботи – це викладання відомостей про предмет реферування, необхідних і достатніх для розкриття сутності даної теми. Суть роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямків реферування;
- виклад загальної методики дослідження проблем;
- інформацію, що розкриває згідно з планом сутність теми із наведенням відповідних аргументів.

Повні докази або подробиці інформативного характеру можна розмістити у додатках.

Висновки

Загальні висновки розташовують безпосередньо після викладення суті роботи, починаючи з нової сторінки. У висновках наводять оцінку одержаних результатів. Ця частина містить висновки автора стосовно суті проблеми, питань, що розглядались у роботі, можливих галузей використання здобутих результатів роботи.

У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках отриманих результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Текст висновків можна поділяти на пункти.

Список використаних джерел

Після висновку прийнято поміщати бібліографічний список використаних нормативних та доктринальних джерел, який завершує основну частину. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або

виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін. Порядкові номери описів у переліку є посиланнями у тексті (номерні посилання). Список використаних нормативних та доктринальних джерел складають у тому порядку, за яким джерела вперше згадуються у тексті (найбільш зручний для користування). Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Не слід включати в бібліографічний список ті роботи, на які немає посилань у тексті роботи і які фактично не були використані.

Додаток/ додатки

Додаток необхідно починати з нової сторінки. У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти роботи, але включення його до основної частини роботи може змінити логічне та впорядковане уявлення про роботу;
- не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення.

3. Технічні вимоги написання реферату

Оформлення роботи є важливим елементом її виконання, а також фактором, який враховується при її оцінюванні.

Реферат пишеться українською мовою та має бути надрукований на аркушах формату А4 (210x297 мм), шрифт Times New Roman, 14 кеглем; вирівнюванням – «За шириною», міжрядковий інтервал «Полуторний» (1,5 Lines), абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см), верхнє, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм.

Під час виконання роботи необхідно дотримуватись рівномірної щільності, контрастності й чіткості зображення впродовж усієї роботи. Усі лінії, літери, цифри та знаки повинні бути однаково чорними.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два рядки.

Структурні елементи: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують, а їх найменування є заголовками структурних елементів.

Заголовки структурних елементів і розділів необхідно розміщувати посередині рядка та друкувати прописними літерами без крапки в кінці. Відстань між заголовком та наступним або попереднім текстом має бути не менше двох рядків. Не можна розміщувати заголовок у нижній частині сторінки, якщо після нього залишається тільки один рядок тексту. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою.

Розділи нумеруються арабськими цифрами.

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами зі збереженням наскрізної нумерації усього тексту. Титульний аркуш також включають до нумерації, але номер сторінки не ставлять.

При використанні літературних джерел в тексті письмової роботи можуть бути два варіанти посилань на них. Перший – це посторінкові посилання (виноски): коли на сторінці цитується джерело, то внизу цієї сторінки під основним текстом наводиться бібліографічний опис літературного джерела і вказується сторінка. Другий – коли в разі посилання на літературне джерело у квадратних дужках вказується його порядковий номер у списку літератури та конкретна сторінка, наводиться цитата, точні цифри, дані, наприклад [3, с. 17].

Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати безпосередньо після першого посилання на нього в тексті. Якщо

графік, схема, таблиця не поміщаються на сторінці, де є посилання, їх подають на наступній сторінці. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

Ілюстрації нумерують арабськими цифрами в кожному розділі окремо.

4. Критерії оцінювання рефератів

Підготовлені реферати студенти здають на перевірку керівникові реферативного повідомлення.

При письмовому рецензуванні реферату науково-педагогічний працівник, який його перевіряє, повинен відобразити, наскільки виконана робота відповідає існуючим вимогам, чи достатньо повно висвітлює питання, чи припущені помилки, які наведені вище.

Остаточна оцінка складається за результатами реферативного повідомлення, відповідей на поставлені питання, переконливість доповіді, виявлення вільного володіння темою тощо.

Кожний реферат оцінюється, виходячи з аналізу сукупності таких критеріїв:

Актуальність теми.

План реферату має системно розкривати обрану тему.

Зміст реферату має передбачати повне і вірне висвітлення теоретичних положень.

Особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків та конкретних пропозицій.

Використані джерела, тобто наявність достатньої кількості сучасних нормативних і наукових джерел.

5. Типові помилки у написанні та оформленні реферату

- Автор не виявив самостійності.
- Зміст роботи не відповідає темі реферату або не розкриває її в основній частині.
- Обсяг роботи менший за 10 – 15 сторінок друкованого тексту формату А-4.
- У роботі відсутні посилання або вказані на ті джерела, з яких запозичена інформація.
- Реферат не вичитаний, містить значну кількість лінгвістичних, фактологічних, юридичних помилок.
- Бібліографічний опис джерел не відповідає вимогам державного стандарту
- Відсутність власних поглядів автора на проблему та шляхи її вирішення.

Зразок оформлення титульної сторінки

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Реферат на тему: "....."

Підготували студенти

_____ групи

факультету _____

ПІБ

Перевірив _____

2021 рік

